

NUH SÜRESİ BAĞLAMINDA KÜRESEL AHLAK BUNALIMINA HZ. NUH'UN MESAJININ KATKISI

Yrd. Doç. Dr. Zeki TAN
İğdir Üniversitesi İlahiyat Fakültesi

ÖZET

İnsanlık tarihine baktığımızda M.Ö. 4000 yıllarında yaşadığı düşünülen bir peygamberin hem gemisinin hem de evrensel mesajının günümüz insanlarına çok canlı portrelerle anlatılması, bunun insanlığa vereceği çok şeyi olduğu anlamına gelir. Çünkü tarih boyunca sırf insanlığın elinden tutmak ve aklına çıkış göstermek için gönderilen ilahi metinler toplumu sahil-i selamete ulaştırmayı başarmışlardır. Fakat ne zaman ki insanlar "Kulaklarını tıkayıp" "Gözlerini kapayıp" "Sırt dönmüşlerse" farklı formlarda beliren felaketlerle karşılaşmışlardır. Günümüzde halen Hz. Nuh'un "İzini" arıyor ve kurtarıcı bir el olarak himmet bekliyor-sak insanlığın başka "Binecek gemisinin" ve "Gidecek kapısının" olmadığı anlamına geliyor. Hz. Nuh'un lokal olan mesajın evrensel forma dönüşerek getirdiği mesaj sayesinde toplumu sahil-i selamete taşımak mümkündür. Yoksa insanlığın başka kapılara gitmesinin sorumlusu kendileri değil, mesajı yeni form ve normlarla sunamayanlarda görmek ve aramak lazımdır.

Anahtar Kelimeler: Nuh, Nuh Suresi, Küresel Ahlak Bunalımı.

ABSTRACT

The Contribution of Noah's Message to Global Ethics Crisis in the Context of Nuh Sura

When we look at the history of mankind, BC In 4000 both the ship and the universal message of the prophet believed to have lived a very vivid portraits describe the people of today, it means that there is a lot to give to humanity. Because throughout the history of humanity just to keep his mind and sent the output to show the divine texts have managed to save society. But when we find people "closed ears" "closed eyes," "turned back" that people have faced in different forms the disasters appeared. Today, as currently, if we look for Noah's "mark" and his hand to help it means that mankind is not expecting another savior and does not have "the ship to board" and "the door to go." It is possible to save society by turning into the universal message of Noah's local message. Otherwise, they are not responsible for humanity's other doors to go, they are responsible who could not present the messages in new forms and norms.

Key Words: Noah, Sura of Noah, Global Ethics Crisis.

*Hız. Nuh: "Ya Rabbi! Beni, annemi, babamı ve evi/gemi/me mümin olarak girenleri, erkek ve kadın bütün müminleri affeyle..."¹ dedi.
"Geçmiş anlamayanlar onu yeniden yaşamaya mahkûm olurlar.
GOETHE*

¹ Nuh, 71/28.

GİRİŞ

Ahlaki ve insani değerlerin unutulduğu veya tamamen kaybolmaya yüz tuttuğu farklı zaman dilimlerinde ilahi kudret insanlara peygamberler göndererek ellerinden tutmuştur. Kur'anı Kerim lokal olarak anlatılan bazı değerleri evrensel karaktere/forma dönüştürerek bize aktarır. Çünkü "Doğrusu biz Nuh'u kendi kavmine göndermiştik..."² diyerek sadece kendi kavimlerine/toplumlarına gönderilen peygamberlerin mesajlarının günümüze ilahi kudretin eliyle iletilmesi günümüz dünyasına vereceği mesajın olduğu anlamına gelmektedir. Yine geçmiş ümmetlere ait bazı değerlerin akıl tutulması halini yaşayanların "Eskilerin masalları, palavraları..."³ dediği gibi algılamayıp onları hukukun bir kaynağı olan "Şer'u men kablena şer'un lena ma lem yunseh"⁴ yani "Geçmiş toplulukların şeriatları yürürlükten kaldırılmadığı sürece bizim için de hukuki değer ifade eder." Şeklinde formüle edilmiştir. İslam âlimlerinin ekseriyeti; gerekli esaslara riayet edilmek şartıyla Kur'an-ı Kerim'in üçte birlik kısmına tekabül eden kıssaların hukuk alanında istifade edilebileceği ve onların içtihat kaynağı olabileceği kanaatindedirler⁵.

Kur'anı Kerim geçmişte yaşanan tarihi hadiseleri yeniden konuşulmamak üzere tarihin arşivine havale etmez. Tam aksine ilk insanın yaşadığı sosyal realiteyi ve ortamı bize aktarır. Yeryüzünde "ilk akıtılan" kanın kardeşkanı olduğu dikkate alındığında bunun da ısrarla arkadan gelen nesillere⁶ aktarılmasının istenmesi bu hususun ciddiye alınması gerektiğini gösterir. Belki de bu tarihi kısasa bütün yönleri ile tahlil edilmiş olsaydı günümüze kadar akıtılan kardeş kanlarının neden önlenemediğini daha iyi kavrama şansına sahip olabilirdik. Tarihi süreçte gönderilen bütün ilahi metinler hayata ve tarihe müdahale etmek için gönderilmişlerdir. Tarihe müdahale etmeyen, yön vermeyen metin yok gibidir. Metinler sadece tarihe değil hayata müdahale etmektedir. "Bilinmeyen nice hazineler ve görünmeyen/gayb âleminin anahtarları O'nun yanındadır. Onları Kendisinden başkası bilemez. Karada ve denizde ne varsa hepsini O bilir. O'nun haberi olmadan bir tek yaprak bile düşmez. Yer altı tabakalarının karanlıkları içindeki tek bir tane, hâsılı yaş ve kuru hiç bir şey yoktur ki açık, net bir kitapta bulunmasın"⁷ ifadesinde "Bir yaprak bile düşmez" diyerek ilahi müdahalenin kâinatın her karesinde geçerli olduğunu Kur'an-ı Kerim bildirmektedir.

² A'raf, 7/59.

³ En'am, 6/25; Enfal, 8/31; Nahl, 16/24; Kalem, 68/15; Mutaffifin, 83/13.

⁴ ŞA'BAN Zekiyuddin, *İslam Hukuk İlminin Esasları*, Trc. İbrahim Kâfi DÖNMEZ, TDV Yayınları, Ank. 2006, s. 208.

⁵ Değerlendirmeler için bkz. ACAR Abdullah, *Bir İctihat Kaynağı Olarak Kur'an Kıssaları*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi, Konya, 2005, s. 183.

⁶ "Onlara Âdem'in iki oğlunun gerçek olan haberini oku: Onların her ikisi birer kurban takdim etmişlerdi de birininki kabul edilmiş, öbürününki kabul edilmemişti. Kurbanı kabul edilmeyen, kardeşine: "Seni öldüreceğim" dedi. (...) Nefsi, kardeşini öldürmeyi ona kolay bir şey gösterdi. O da onu öldürüp ziyan edenlerden oldu." Maide, 5/27-30.

⁷ En'am, 6/59.

İlahi metinler tarihin seyrini değiştirdiği mazlumun elinden tuttuğu içindir ki hem yaşama şansı bulabilmişlerdir, hem de sessiz çoğunluğun vicdanında makes bulmuşlardır. Hz. Nuh'un yaşadığı toplumun elit tabakası sosyal çözülmeye yol açacak ve toplumda krizlere sebep olacak tekliflerde bulunuyorlardı. Bu tekliflerden biri de fakir ve çaresizliğe mahkûm kimselerin dışlanmasıdır. "Kavminden ileri gelen kâfirler dediler ki, biz seni sadece bizim gibi bir insan olarak görüyoruz. Basit görüşle hareket eden alt tabakamızdan başkasının sana uyduğunu görmüyoruz. Ve sizin bize karşı bir üstünlüğünüzü de görmüyoruz⁸." Ayetten anlaşıldığına göre insanları "insan" olma vasfı ile değil sosyal statüleri ile değerlendirmeler tarih boyunca hiç eksik olmamıştır. Hz. Nuh toplumun mağdur ve mazlumlarının kovulmasını isteyenlere verdiği cevap "Ben o iman edenleri kovacak da değilim..."⁹ şeklindedir. Tarihi süreçte aynı teklifler Hz. Peygamber (s.a.v.)'e de yapılmıştır. "O halde, Rablerinin rızasını isteyerek sabah akşam O'na yalvaranları[n hiç birini] yanından kovma. Sen onlardan hiçbir şekilde sorumlu değilsin -tıpkı onların da hiçbir şekilde senden sorumlu olmadıkları gibi- bu nedenle onları kovma hakkına sahip değilsin: yoksa zalimlerden olurdu."¹⁰ ayeti Hz. Peygamber (s.a.v.)'in böyle bir taleple karşılaştığını göstermektedir. Fakat ayet Hz. Peygamber (s.a.v.)'in insanlara sosyal statü ve konumlarına göre ayrı muamele yapılması gerektiğine karşı çıkar.

İlk Müslüman cemaat arasında Habbab b. Eret, Bilal-i Habeşi, Ammar b. Yasir, Suheyb er-Rumi (r.anhum) gibi köleler ve fakirler vardı. Kureyşin ileri gelenleri Hz. Peygamber (a.s.)'e: "Ne o, kavmine bedel bunlara mı razı oldun? Biz onların mı peşinden gideceğiz! Onları yanından uzaklaştırırsan belki biz de sana tabi olabiliriz" demeleri üzerine bu ayet indirildi¹¹. İnsanları tarihin arşivinde anlamlı kılan sadece amelleri olmaktadır. Sosyal statü değildir. İnsanların insanlar katında kendilerine biçtiği değer ilahi irade nezdinde değeri yoktur.

Tarih boyunca toplumun elit, statülerini kaybetmek istemeyen ve statükocu kesimine karşı toplumun alt ve değişimi isteyen halk tabakası hep dönüştürücü ve aktif bir güç olarak rol almışlardır. Kur'an-ı Kerim tarihi olayların toplumda değişim ve dönüşüm meydana getiren karelerine dikkat çekmiştir. Bu anlamı ifade eden karelerin Hz. Âdem'den Hz. Peygambere kadar sürekli kendini gösterdiğini görmek mümkündür. Kur'an-ı Kerim tarihe kesik dönemler halinde cereyan eden olaylar olarak bakmaz. Tarihi bir bütün olarak görür. Sadece insanları eğlendirmek, edebi zevklerini tatmin etmek için hiçbir hadise zikredilmez. Kur'an-ı Kerim;" Sizden önce, Allah'ın koymuş olduğu hayat kanunlarına uygun olarak, nice olaylar, ümmetler geçti... İsterseniz dünyayı gezip dolaşın da dini yalan sayanların âkıbetlerini görün!"¹² derken insanlığın eski dönemlerine

⁸ Hud, 11/27.

⁹ Hud, 11/29.

¹⁰ En'am, 6/52.

¹¹ en-Nisâburi, Ebu'l-Hasan Ali el-Vâhidi; *Esbabun-Nüzul*, Beyrut,1986, s. 176-177.

¹² En'am, 3/137.

ait kalıntıları, ekonomik ve sosyal sistemleri, ahlaki yapıları, tarihi süreçte geçirdikleri krizler ve bunalımların kaynağı ve sebepleri hakkında düşünülmesini istemektedir. Tarihi süreç iyi okunması halinde toplumun sağlıklı bir yapıya kavuşması ve hayatiyetini devam ettirmesi söz konusu olur. Günümüz dünyasında ellerinden tutulmayan toplumun alt tabakası hep problem üreten bataklık olmaya devam edegelmıştır.

Tarihin lineer çizgi halinde bir toplumu kayırmasının söz konusu olmadığını Kur'an-ı Kerim şöyle anlatmaktadır. "...Zira o (iyi ve kötü) dönemleri biz insanlar arasında döndürür dururuz ki, Allah iman eden kimseleri seçip ayırsın..."¹³ diyerek tarihi olayların iyi okunması gerektiğini anlatır. Kur'an-ı Kerim'in verdiği perspektiften tarihi olaylar okunmadığı zaman sağlıklı bir değerlendirme yapılamaz. Kur'an-ı Kerim Hz. Nuh'u, tarihin derinliklerinden alıp hiç eskitmeden adeta canlı panoroma şeklinde bize kadar aktarıyorsa, tarihin arka planının iyi okunması içindir. Bu bazen evrensel nitelikteki bir prensibin öğretilmesine zemin olarak gösterilmekte veya vazedilen bir ilkeyi temellendirmektedir¹⁴. Geçmişteki malzemeyi alıp bunu evrensel boyutta dillendirme ve taşıma hususu oldukça çaba sarf edilmesi gerektiği açıktır. Bu bazen bir ümit tomurcuğu ve zengin motifler kapsayarak bize tebessüm eder. Hatta tarihi hadiseler çok iyi okunduğunda yeniden ihya ve diriliş tohumları ekmek yolunda, insanları heyecan ve coşkulara boğmakta; en olumsuz koşullarda bile çok şeyin yapılabileceğine dair, insanı iman ve güvenle doldurmaktadır¹⁵. Bazen de kazandığı perspektifle "Dünya görüşüne" sahip olabilmektedir. Sahip olduğu dünya görüşü tarihin ve tarihsel sürecin tarafsız olmadığı sonucuna da götürür. Tarihin akışı kendi başına ahlaki bir araçtır; bu araç yoluyla ahlaki açıdan üstün olanlar zirveye çıkarken, aşağı derecede olanlar dibe çökmektedir. Bu nedenle tarihsel süreç ahlaki anlamda seçmecidir¹⁶. Kur'an-ı Kerim: "Yoksa o kötülükleri işleyip duranlar, iman edip güzel ve makbul işler gerçekleştirenlere yaptığımız muameleyi, kendilerine de göstereceğimizi, hayatlarında ve ölümlerinde onları bir tutacağımızı mı sanıyorlar? Ne kötü, ne yanlış bir muhakeme!"¹⁷ der. Yani toplumların ideolojik, sosyal ve ekonomik yapıları, aralarındaki farkı oluşturur. İdealden, ahlaktan ve dinden yoksun, değerlerin aşındığı bir topluma; salih ideallerle, daha sağlıklı inançlarla yüklü bir topluma, tarihsel sürecin aynı tarzda muamele etmesini beklemek yanlış olur. Çünkü tarih, ahlaki açıdan tarafsız değildir ve sağlıklı bir toplumu, ahlaklı ve toplumsal açıdan sağlıklı olan bir toplumla kesin biçimde ayırır¹⁸.

¹³ Âl-i İmran, 3/140.

¹⁴ ÖZSOY Ömer, *Sünnetullah Bir Kur'an İfadesinin Kavramlaşması*, Fecr yayınları, Ank. 1994, s. 19.

¹⁵ KILIÇ Sadık, *Tarih Felsefesi Açısından Kıssalar*, I. Kur'an Sempozyumu, 1-3 Nisan 1994, Bilgi Vakfı, Ank. 1994, s. 88.

¹⁶ SİDDİKÎ Mazharuddîn, *Kur'an'da Tarih Kavramı*, Trc. Süleyman KALKAN, Pınar Yayınları, İst. 1982, s. 21.

¹⁷ Casiye, 45/21.

¹⁸ Siddiki, Kur'an'da Tarih Kavramı, s. 22.

İşte tarih öncesi çağlarda muhtemelen M.Ö. 4000'li yıllarda yaşadığı söylenen¹⁹ Hz. Nuh'un hayatı, mücadelesi, kavmiyle olan tartışmaları, kendi ailesi ile olan ilişkileri çok canlı bir şekilde en son mesaj olan Kur'an-ı Kerim tarafından bize aktarılmaktadır²⁰. Kur'an-ı Kerim tarafından aktarılan peygamberlerin içinde en çok aktüel hale gelen Hz. Nuh'tur denilebilir²¹. Ancak her nedense Hz. Nuh'un getirdiği insani ve ahlaki değerlerin izlerinden saparak gemisinin izlerini aramak ilahi mesajın arkeolojik araştırmalarda dikkatten kaçtığı/kaçırıldığı gözlemlenmektedir. Hâlbuki Kur'an-ı Kerim geçmiş peygamberlere ait kıssaları anlatırken zaman ve zemine fazla dikkat çekmemiştir. Çünkü mekâna dikkat çekildiğinde mesajın anlam kaybına uğrayacağı muhakkaktır. Kıssalar dini maksadı gerçekleştirmek, ilahi davetin boyutlarını göstermek, yaratılışın hikmet ve gayesine işaret etmek ve en önemlisi de tarihi süreçte hayatın Allah'tan bağımsız yaşanmayacağını gösteren örneklerdir²². Bunlar görülmeyip daha çok sanat kaygısı ile kıssalara bakıldığında, kıssalarda anlam kayması meydana gelir. Kıssaların gündeme getirdiği, hadiseler, şahıslar, dekorlar, motifler çerçevesinde, asla fiktif/ itibari/kurmaca ve ütöpik unsurlara yer yoktur. Bir tarih sosyolojisi ve toplum düzeneği çıkarmada kıssalardan beklenen büyük rolü besleyen damar ve kaynak da zaten onun bu gerçek fenomenler ile olan iççeliğidir. Onları birer mitoloji veya hurafeye tarihsel bir zemin olarak istinat ettirme ne kadar ve nasıl okunursa okunsun istenen netice ve maksat elde edilemez²³.

Ahlak krizi ve buhranı içindeki insanlığın beklentisi, arkeolojik araştırmalarla beraber Hz. Nuh'un getirdiği ahlaki değerlerin "Asrın idrakine" sunulmasıdır. Hz. Nuh'un kıssası dâhil geçmiş topluluklara ait kıssalarda öne çıkan esas unsurun toplumda "İlahi bir ahlakın inşası" olduğu görülmektedir. Sosyal hadiselerle ilişkin hususlar değişkenlik gösterirken ahlaka ait değerler evrensel olma özelliğine sahip "Sabiteler" olabilmektedir. Mesela; başta Hz. Nuh olmak üzere bütün peygamberlerin ortak mesajlarında "Emniyet, güven"²⁴ konusu değişmez bir sabite ve değer olarak aktüel değerini korumaktadır.

Modern dünyanın inşasında Müslüman kişiliğin kullanacağı ve kendisi dışındaki dünyaya da vereceği tek haslet ahlak olabilir. Çünkü günümüz dünyasının en çok hasret çektiği husus ahlaki yozlaşmadır. Bu sadece bölgesel değil, küresel çapta eksikliği hissedilen bir husustur. Küresel ısınmadan, çevre sorunlarına, açlık ve yoksulluktan, eğitimsizlik ve cehalete, temel hak ve hürriyetlerin ihlalden terörizm ve savaşımlara varıncaya kadar bireysel, toplumsal ve uluslararası ölçekte karşı karşıya kalınan pek çok sorun, aslında, çağımız insanının

¹⁹ BEDİR Ahmet, *Tevhidin Yurdu Kur'an-ı Kerim Atlası*, Kaynak Yayınları, İst. 2009, s. 433.

²⁰ Hz. Nuh için bkz. A'raf, 7/59-64; Tevbe, 9/70-73; Hud, 11/25-49; Mu'minin, 23/23-37; Şuara, 26/105-122.

²¹ Çeşitli yönleri için bkz. DARTMA Bahattin, *Dini Tarihi Ve Arkeolojik Veriler Bağlamında NUH TUFANI*, Rağbet Yayınları, İst. 2005, s. 73-124.

²² ŞENGÜL İdris, *Kur'an Kıssaları Üzerine*, Işık Yayınları, İzmir, 1994, s. 27.

²³ KILIÇ Sadık, a.g.m., s. 88.

²⁴ Bkz. Şuara, 26/107, 125, 143, 162, 178, 193.

yaşamakta olduğu “ahlak bunalım”ının çeşitli alanlardaki yansımalarından ibaretir²⁵. Yaşamakta olan geleneksel ahlak normları ile dramatik sorunlarla baş etmek mümkün görünmemektedir. Manevi değerlere karşı duyarsız olan bir dünyanın kaotik bir ortamdan kurtulma şansı görünmemektedir. İnsanlığın içinde bulunduğu durumu aşılmaz ve çözülmaz olarak görmeyip Hz Nuh’un evrensel mesajı başta olmak üzere, (Hz. Nuh üç semavi dinin metinlerinde geçen ortak bir değerdir) bütün peygamberlerin semavi sofralarından istifade edilme-lidir. Bunların ortak paydasında yeni bir “Ahlak teolojisi” inşasına çalışılmalıdır. Bu bağlamda Hz. Peygamber (s.a.v.)’in “Mekarim-i ahlakı tamamlama²⁶” işlevi çağa yeniden sunulmalıdır. Bunu yaparken de elbette çağa tanıklık eden bizle- rin gözlerimizi ne geçmişe çevirerek nostaljiye kapılma ne de uzaklara dikip umutsuzca ufka dalma lüksümüz vardır; aksine diyalektik bir geçirgenlikle çağı doğru okuyarak ahlakı, ahlakı doğru okuyarak çağı anlamaya girişme sorumlu- luğumuz vardır. Yaşamakta olan ahlak bunalımının din dışında/din dışlanarak oluşturulması halinde anarşizm hatta nihilizm gibi açmazlara kapı aralar. Hz. Nuh başta olmak üzere bütün peygamberlerin getirdiği evrensel mesajın ahlaki bir toplumun inşasında hayati önem kazanmaktadır. Hz. Nuh (a.s.)’in getirdiği mesajın insanlığa bir çıkış getirmesi manevi değerlerin yeniden gündeme alın-ması hususunda entelektüel bir misyon olarak önümüzde durmaktadır. Bütün semavi din mensupları nasıl ki gemisini “Görünür kılma” çabası içine giriyorsa aynı ortak çalışma ile ahlakı da görünür kılınmalıdır. Çünkü insanlığın binebile- ceği başka da bir gemi bulunmamaktadır. Hz. Nuh’un “Ya Rabbî beni, annemi, babamı ve evime mümin olarak girenleri, erkek ve kadın bütün müminleri affey- le. O zalimleri ise, daha da beter eyle, daha da perişan eyle!”²⁷ duasına bütün insanlığın kulak vermesi zamanıdır.

Birçok problemin küreselleştiği bir dönemde ahlaki bakımdan da çözüm getirilmesi gereken çözümlerin de evrensel boyutta olması gerektiği aşikârdır. Bu da ilahi mesajlara karşı her zamankinden daha çok duyarlı olunması gerektiğini göstermektedir. Bunu temin ve tesis etmenin yolu da toplum yapısında yapılan faaliyetlerde en az ritüel kadar hatta ondan daha çok ahlaka vurgu yap-ılması ile mümkün görünmektedir²⁸. Yoksa toplumda baş gösteren ahlak bu- nalımının aşılması zor olsa gerektir. Bu da tıpkı Hz. Nuh’un yaptığı ve müstakil bir sureye isim²⁹ olarak verilen “Ömürlük mücadeleyle³⁰” başarılabilir. Aksi hal- de her şeye fiyat biçen bir topluma değerden nasıl mahrum kaldığının hikâyesi

²⁵ Küresel çaptaki ahlaki krizler için Bkz. *Çağımızın Ahlak Bunalımı ve Çözüm Arayışları*, Tartışmalı İlimi Toplantılar Dizisi, Ensar Neşriyat, İst. 2009, s., 458.

²⁶ Hz.Peygamber(s.a.v.) “Ben, güzel ahlakı tamamlamak için gönderildim.”Muvatta, Hüsnü’l-Huluk,8.

²⁷ Nuh, 71/28.

²⁸ *Çağımızın Ahlak Bunalımı ve Çözüm Arayışları*, s. 459.

²⁹ Nuh süresi, 71/1-28.

³⁰ “Çok önce Biz Nuh’u halkına elçi olarak gönderdik. O da aralarında bin yıldan elli yıl eksik kaldı. Netice de onlar zulümlerine devam ederken tufan onları boğdu”.Ankebut, 29/14; Kitab-ı Mukad-desteki bilgi şöyledir:“...Nuh tufandan sonra üç yüz elli yıl daha yaşadı. Toplam dokuz yüz elli yıl yaşadıkdan sonra öldü. Tekvin, 9/28-29.

tekerrür eder. Goethe'nin dediği gibi: "Geçmişini anlamayanlar onu yeniden yaşamaya mahkûm olurlar." Tuğyanın önü alınmazsa tufanlarla, farklı formlarla karşılaşılır. Her tufan, değeri fiyata feda edenler için bir yok oluş ve felaket, tercih edenler için bir kurtuluş ve nimettir. Tufan toprak için bir abdest, toplum için de bir arınmadır³¹. Hz. Nuh'u kendimize çağdaş kılmadığımız zaman insanlığın yok oluş destanı "Bardaktan boşanırcasına dökülen bir su ile sema kapılarını ardına kadar açtık"³² şeklinde dillendirilen mesaj modern dünyaya da bu kapıların tamamen kapanması ile tezahür eder. Geçmişte Nuh'un gemisine binenler rotasını doğru çizmiştir. Modern dünyanın insanı kutsal metinlerin "Yol haritasına" her zamankinden daha çok muhtaçtır. Bu da sağlıklı bir iman ve ahlak toplumu inşası ile mümkündür.

AHLAK VE TOPLUM İLİŞKİSİ

Cenab-ı Hak tarihi süreçte "...Hiçbir ümmet yoktur ki içlerinde bir uyarıcı çıkmamış olsun"³³ diyerek uyarılmayan hiçbir toplumun bulunmadığını anlatır. Bunu da toplum için olmazsa olmaz bir bilgilendirme süreci olarak ortaya koyar. Çünkü bilgilendirilmeyen toplumların mazur olacaklarını Allah "...Biz peygamber göndermediğimiz hiçbir halkı cezalandırmayız"³⁴ diyerek peygamberlerin toplumları bilgilendirme sürecine dikkat çeker. Toplumların doğrusu bulmada aklın gıdası olan bilgiye ihtiyaç duyduğuna vurgu yapar. Fakat toplumu bilgilendirme sürecinde fertlerin "Bilgi yetersizliğinden" ziyade "Ahlaki yetersizliğinin" daha da görünür olduğu bir vakıadır. Hz. Nuh'un kavminde dikkat çekilen husus toplumun "Ahlaki yozlaşmasının" maksimum seviyede olduğudur. Bunlar; toplumun elit tabakasının baskısı, insanların ilahi vahye ilgisiz kalması³⁵, toplumda sınıflaşmanın ortaya çıkarılması, seçkinlerin farklı statü talepleri, insanlara "Ayak takımı"/erazil, diyerek küçümsemeleri, hakikati inkâr, cahil, kaba ve hoyratça tavır sergilemeleri, beşer gücünü aşan imkânsız taleplerde bulunma, dünyevileşme, tehdit, gemi inşasında "Hani deniz!" diyerek peygamberle alay etme³⁶... Hâlbuki gemiyi inşa edenlerin imdadına Allah denizi yetiştirir. Bunlar ahlaki yapının yozlaştığını ve çürümüşlüğü gösteren birkaç husustur. Bütün bu hususlara bakıldığında günümüz toplumlarında da etiğin problem olarak öne çıktığı görülmektedir³⁷. Geçmişten günümüze kadar insanların zaafı hep olagelmıştır. Bu sebepten insanı medenileştirici bir disiplin ve tavır olarak ahlaki normları toplumun olmazsa olmaz esasları olarak görmek gerekir. Çünkü top-

³¹ İslamoğlu Mustafa, *Hayat Kitabı Kur'an Gereçeli Meal-Tefsir*, Düşün Yayıncılık, İst. 2008, s.1172.

³² Kamer, 54/11.

³³ Fatır, 35/24.

³⁴ İsra, 17/15.

³⁵ A'raf, 7/59-64

³⁶ Hud, 11/25-46

³⁷ KÖYLÜ Mustafa, *Küresel Ahlak Eğitimi*, Dem Yayınları, İst. 2006, s. 81-146.

lumu sadece bir iktisadi kalkınma olarak görmemek gerekir³⁸. Bir toplum maddi kalkınmaya paralel olarak manevi tekâmülû de ele alınmazsa o toplumun yıkılışının önüne geçilemez. Kur'an-ı Kerim bu hususa şöyle dikkat çeker: "Onlar dünyayı hiç dolaşmıyorlar mı ki, kendilerinden önce yaşayanların âkıbetlerinin nasıl olduğuna bakıp anlasınlar? Onlar, kendilerinden daha güçlü idiler. Toprağı altüst etmiş, sular, maden, ekin gibi nimetlerden yararlanmış ve şimdikilerin yeri imar edilmişler, sular, maden, ekin gibi nimetlerden yararlanmış ve şimdikilerin yeri imar edilmişler, resulleri de kendilerine aşikâr, parlak deliller getirmişlerdi. Ama hakikati reddettiler ve sonuçta yok olup gittiler. Allah onlara asla zulmetmedi, lâkin onlar kendi öz canlarına zulmettiler³⁹" diyerek yeryüzünün imar edilmesine dikkat çekilmektedir. Toplumu ayakta tutan maddi unsurların yanı sıra manevi kanadı hesabı alınmayan toplumların ve toplulukların hayatiyetleri uzun süreli olmadığı yönü dikkate alınmalıdır. Kur'an-ı Kerim: "Hiç dünyada dolaşıp da kendilerinden önce gelip geçenlerin âkıbetlerinin nasıl olduğunu görmüyorlar mı? Onlar gerek kuvvet, gerekse dünyada bıraktıkları eserler yönünden kendilerinden daha güçlü idiler. Öyle iken Allah onları günahları sebebiyle yakalayıp cezalandırdı ve Allah'a karşı kendilerini koruyan da çıkmadı⁴⁰" diyerek bıraktıkları ve günümüzde bile ulaşılmaz "Harika" diye adlandırılan eserler de bıraksalar yıkılıp tarihin arşivinde kalmaya mahkûm oldular. Maddi otorite ve imkân tek başına hiçbir toplumu ayakta tutmaya yetmemiştir. Çünkü peygamberler toplumların maddi yükselişlerini sağladığı gibi manevi terakkiyi de temin ve tesis ederler. Modern dünyanın en büyük handikapı maddi yükselişin destanı yazılırken Peygamberlerin getirdiği evrensel soluklara ve mesajlara kulak tıkamalarıdır. Yok oluş sürecine giren ve gösterilen kurtuluş yollarına girmeyerek, kendilerine tanınan yanlıştan dönme sürecini de tüketen toplumlar için, artık bütün geri dönüş yolları tıkanmıştır⁴¹. Bu da geri dönülmez yıkımlara yol açmaktadır. Şiddet ve cinayetler, intihar olayları, alkol ve uyuşturucu kullanımı, dışlanmışlık ve yalnızlık, geleneksel aile yapısının bozulması, yabancılaşmak, çevre kirlenmesi ve sağlık sorunu, su ihtiyacı sorunu, ormanlık alanların yok edilmesi, eğitim alanındaki eşitsizlik, sağlık alanındaki eşitsizlik, sosyo ekonomik adaletsizlik...⁴², gibi hususlar "Küresel ahlak" kavramının inşasına sebep olmuştur. Bütün bu sorunlar toplumların "Kendi kapılarının önünü temizleyerek" çözüm üretmesi söz konusu değildir. Küresel boyuttaki problemlere, peygamberlerin getirdiği evrensel değerlerle çözüm aramak kaçınılmaz hal almıştır. İdeolojilerin diskalifiye olduğu bir süreçte metafizik formüllerin hayata daha aktif şekilde devreye sokulması insanlık için bir kazançtır. Getirdiği değerlerle bütün inançların ortak mirası olma özelliğine sahip

³⁸ GÜNGÖR Erol, *Ahlak Psikolojisi ve Sosyal Ahlak*, Ötüken Yayınları, İst. 1995, s. 103.

³⁹ Rum, 30/9.

⁴⁰ Mü'min, 40/21.

⁴¹ PAZARBAŞI Erdoğan, *Kur'an Ve Medeniyet, Doğuşu-Gelişimi-Çöküşü*, Pınar Yayınları, İst. 1996, s. 365.

⁴² Köylü, Küresel Ahlak Eğitimi, s. 81-146.

Hz. Nuh (a.s.)'in getirdiği evrensel mesajın böyle özelliği mevcuttur⁴³.

NUH SURESİ VE NUH'UN KAVMIYLA "ÖMÜRLÜK" MÜCADELESİ

Nuh suresi Mekke'de nazil olan surelerdendir⁴⁴. Bu sure Nuh (a.s.)'in getirdiği ve insanlığa anlattığı mesajları anlatmada ayrı bir yeri olan ve sadece Nuh (a.s.)'in ömürlük mücadelesinin anlatıldığı tek süredir. Peygamber isimleri anılan diğer surelerde adı verilen peygamberlerle beraber başka peygamberlerin mücadeleleri ve müşahedeleri anlatılırken⁴⁵ Nuh suresinde bütün olarak Nuh (a.s.)'dan bahseder. Sürede Hz. Nuh ile gönderildiği toplum ilişkilerinin detaylarına dikkat çekilir. Bu da Nuh (a.s.)'in mesajlarının önemini gösterir. Nuh süresinde Mekki sürelerde olduğu gibi, kutsala olan saygının yerleştirilmesi, tevhit inancının toplum yapısında oturtulması, put isimleri; "Ved, Süva, Yeğus, Yeuk, Nesr", şeklinde verilerek, toplumda meydana getirebileceği tahribattan dolayı bunlardan uzaklaşılması gerektiği anlatılır. Bunu yaparken de her fırsatta "Kesintisiz" bir faaliyetin yapıldığı "Gece, gündüz" demeden yürütüldüğünün altı çizilir. Muhatapların yapılan bu "Seferberliği" duymazlıktan gelerek kulaklarını tıkayıp, gözlerini kapatmaları, hakikatin ortadan kaybolmasına imkân vermez. Nuh sûresi Nuh (a.s.) ilahi vahye dayanan çağırıcıyı etkin ve etkili bir şekilde ilk tebliğ eden bir peygamber olması hasebiyle dikkat çekicidir. Aynı zamanda yaşadığı süreçle ilgili rakamsal ifadeler⁴⁶ verilen tek peygamber Nuh (a.s.)'dir. Kavmine olan hem duası hem de bedduasının da zikredildiği yirmi sekiz ayetlik ve aynı zamanda ömürlük mücadelesi anlatılan peygamber ismi ile isimlendirilen bir suredir⁴⁷.

Hz. Nuh ve evrensel mesajı uluslar arası alanda halen popüleritelerini koruyan ve üzerinde en çok konuşulan konuların başında gelmektedir⁴⁸. Bu sebepten geçmişten günümüze "Kültürler arası köprü" olmada önemli bir fonksiyon görebilir. İnsanlık tarihinin (m. ö.) iki bin veya dört bin yıllarında dünyaya gelmiş, insanlık tarihinde yozlaşan toplumsal yapıyı, başta ahlaki olmak üzere, sosyal, siyasal, ekonomik ve kültürel yönden değiştirmeyi amaçlayan misyon sahibi ilk insan/peygamber olarak bilinmektedir. İlk peygamber Hz. Âdem olmasına rağmen Hz. Peygamber (s.a.v.)'in temsil ettiği vahiy geleneği nebilerin atası olarak kabul edilen Hz. Nuh'a dayandırılmaktadır⁴⁹.

⁴³ TAN Zeki, "Bütün İnanç Guruplarının Ortak Teolojik Mirası Olarak Hz. Nuh'un Evrensel Mesajının Bir Arada Yaşamaya Katkıları" I. Uluslar Arası Aras Havzası Sempozyumu 05-08 Temmuz 2010, Kağızman, Yayınlanmamış Tebliğ, s. 5-10.

⁴⁴ et-TABERÎ, Ebu Ca'fer Muhammed b. Cerir; *Câmiu'l-Beyan fi Tefsiri'l-Kur'ân*(ofset, Baskı) Beyrut, 1988, XXLX/90; el-ÂLUSÎ Ebu'l-Fadl Şihâbuddin; *Ruhu'l-Meâni fi Tefsiri'l-Kur'ân*'l-Azim ve's-Sebi'l-Mesâni, Dâru'l-Fikr, Beyrut, 1985, XXIX/83.

⁴⁵ Bkz. Yunus Suresi, Yusuf Suresi, Hud Suresi, İbrahim Suresi, Muhammed Suresi.

⁴⁶ Ankebut, 29/14.

⁴⁷ Ayrıntılar için bkz. Nuh süresi, 71/1-28; Açıklamalar için bkz. YAŞAROĞLU M. Kâmil, DİA, "Nuh Suresi" Mad.,XXXIII/231.

⁴⁸ DARTMA Bahattin, "Nuh Tufanının Zamanı Ve Zeminini", II. Uluslar arası Ağrı Dağı Ve Nuh'un Gemisi Sempozyumu, Edt. Oktay BELLİ, İst. 2009, s. 158.

⁴⁹ ÇİMEN Abdullah Emin, "Hz. Nuh'un Yaşam Süresi Meselesi", II. Uluslar arası Ağrı Dağı Ve Nuh'un

Hız. Nuh Allah Teâlâ tarafından nübüvvetle görevlendirilen bir peygamberdir. Hız. Nuh'un adı Kur'an-ı Kerim'de kırk üç defa tekrar edilmiştir⁵⁰. Kur'an'da mürsel⁵¹, resul⁵², apaçık uyarıcı⁵³, mübarek⁵⁴, muhsin⁵⁵, şükreden⁵⁶ gibi özelliklerle anılan ulu'l-Azm peygamberlerdendir⁵⁷. Hız. Âdem'den sonra Ebu'l-Beşer es-Sani olarak anılır⁵⁸. Peygamberler tanıtılırken ilk sırada Âdem (aleyhiselam) ikinci sırada da Hız. Nuh (aleyhiselam) zikredilir⁵⁹. Kur'an-ı Kerim peygamberlik zincirini anlatırken risaleti ve ilk vahyi Hız. Nuh ile başlatarak O'nu ilk sıralara yerleştirir. "Nuh'a ve ondan sonraki nebîlere vahyettiğimiz gibi sana da vahyettik. İbrâhim'e, İsmâil'e, İshak'a, Yâkub'a ve torunlarına, İsâ'ya, Eyyub'a, Yunus'a, Harun ve Süleyman'a da vahyettik. Davud'a da Zebur'u verdik⁶⁰" der. Ayette ilk defa Hız. Nuh'un isminin zikredilmesi Allah tarafından ahkâm-ı şeriyye ile teşri kılınan ilk peygamber olması olduğu söylenmektedir⁶¹.

Hız. Nuh tebliğinde endişe duyduğu kutsalın hayattan dışlanması hususu günümüzde de aktüel değerini korumaktadır. Kur'an-ı Kerim bunu şöyle anlatır. "Gerçek şu ki, Biz Nuh'u kendi toplumuna gönderdik: "Ey kavmim!" dedi, "yalnızca Allah'a kulluk edin: O'ndan başka tanrınız yok çünkü. Doğrusu, dehşet ve azabıyla büyük bir günün gelip sizi bulmasından korkuyorum ben!"⁶²" diyerek yaşadığı dönemde yerleştirmek istediği temel esas/yapı emniyetin tesisi idi.

GÜVEN İLKESİ VE TOPLUMLA İLİŞKİSİ

Hız. Nuh (a.s.)'in gönderildiği topluma bakıldığında Peygamberlerinin kendilerini kesintisiz ve sürekli olarak Allah'a kulluğa davet ettikleri fakat toplum fert-

→ →

Gemisi Sempozyumu, Edt. Oktay BELLİ, İst. 2009, s. 224.

⁵⁰ ABDULBÂKİ, M. Fuâd; *el-Mu'cemu'l-Müfehres li-Elfâzi'l-Kur'âni'l-Kerîm*, el-Mektebetu'l-İslâmiyye, İst. 1984, "Nuh" mad; Hız. Nuh ile ilgili farklı değerlendirmeler için bkz. TABBÂRE Afif Abdulfettah, *Maa'l-Enbiya fil-Kur'âni'l-Kerîm*, Beyrut, 1985, s. 61-75; ez-ZÜHEYLİ, Vehbe, *el-Kıssatu'l-Kur'âniyye*, Beyrut, 1995, s. 43-47; DARTMA Bahattin, *Kur'an ve Arkeoloji*, Pınar Yayınları, İst. 2005, 29-63; ÇİMEN Abdullah Emin, *Niçin Helak Oldular*, Akademi Yayınları, İst. 2008, s. 201-215; MEVDUDİ, Ebu'l-Ala, *Tarih Boyunca Tevhid Mücadelesi ve Hz.. Peygamberin Hayatı*, Trc. Ahmet Asrar, İst. 1992, 1/425-430; en-NECCAR, Abdulvehhab *Kasasu'l-Enbiya*, Beyrut, 1990, s. 62-78; ATEŞ Süleyman, *Kur'an'da Peygamberler*, İst. 2002, s. 40-51.

⁵¹ Şuara, 26/15.

⁵² Şuara, 26/107.

⁵³ Zariyat, 51/50.

⁵⁴ Hud, 11/48.

⁵⁵ Saffat, 37/80.

⁵⁶ İsra, 17/3

⁵⁷ Ahzab, 33/7; Ahkaf, 46/35; HÂKİM Ebu Abdillâh Muhammed b. Abdillâh; *Müstedrek 'Ale's-Sahihayn fil-Hadis*, Beyrut, 1990, 2/546.

⁵⁸ Köksal, *Peygamberler Tarihi*, s. 106.

⁵⁹ es-SALEBİ, Ebu İshak Ahmed b. Muhammed b. İbrahim, *Kasasu'l-Enbiya*, (Arâisu'l-Mecâlis), Beyrut, 1991, s. 54-55.

⁶⁰ Nisa, 4/163.

⁶¹ ELMALİ'LI, Muhammed Hamdi Yazır; *Hak Dini Kur'ân Dili*, Eser Neşriyat, İst. 1986, III/1528; İzahlar için bkz. HARMAN Ömer Faruk, "Nuh" Mad., DİA, XXXIII/226-227; Hadisler için bkz. Buhari, "Tevhid" 19, Müslim, "İman" 84.

⁶² A'raf, 7/59.

lerinin inat ederek iman etmekten kaçındıkları anlaşılmaktadır. Toplumun peygamberlerine maddi ve manevi baskı uyguladıkları statükocu tavırlarından vazgeçmeyip, toplumu değiştirecek vahyin esaslarına sırt çevirdikleri gözlenmektedir. Hz. Nuh (a.s.)'in emsalsiz davetine ve çabasına karşılık vermeyerek "Bedduasına" duçar olmuşlardır. Bu da onların aşırı inatçılıklarını gösterir. Hakikate sadece beyinlerini değil, gözlerini ve kulaklarını da kapayan bu topluma⁶³ Hz. Nuh'un seslenişi şöyle olmuştur: "Nûh: "Ya Rabbî!" dedi, "Yeryüzünde dolaşan bir tek kâfir bile bırakma!" Zira bırakırsan onlar Senin kullarını, Senin yolundan saptırırlar ve sadece kendileri gibi kâfir, ahlâksız çocuklar dünyaya getirip yetiştirirler⁶⁴" demesine rağmen onların açtığı puta tapıcılık çığırının negatif etkisi modern dünyanın gündeminde olmaya devam etmektedir.

Kur'an-ı Kerim Hz. Nuh'un yaşadığı mekânın bünyesinde yerleştirmek istediği ilahi ve evrensel prensip olan "Güveni" yerleştirmesi dikkat çeker. Bu da güven ilkesinden soyutlanmamış bir iman ve ahlak toplumunun inşasına götürür. Bu evrensel prensip Hz. Nuh'un şahsında başlayıp Hz. Peygamber (s.a.v.) de⁶⁵ kemale ermiş⁶⁶ fakat kıyamete kadar uluslararası alanda küresel ahlakın temel kilometre taşı görevini görmeye devam edecektir. Modern insanın inşası için çaba sarfettiği toplum modeli "Güvenli ve emniyetli" toplumdur⁶⁷. Günümüz dünyasında bütün insanlığın ortak çabası ile gerçekleştirilmesi gereken husus da güvendir.

Toplumda sosyal refahın yaygınlaşmasının esas motoru yine güvendir. Kur'an-ı Kerim toplumsal akışkanlığı sağlayacak mekânların özelliğini sayarken

⁶³ Ayetler bütünü için bkz. Nuh, 71/1-28.

⁶⁴ Nuh, 71/26-27.

⁶⁵ Mekke müşriklerinin baskısından bunalan Müslümanlar Habeşistan'a sığınmışlardı. Müşrikler Habeşistan'a bir heyet yollayarak kral Necaşî'den sığınmacıların sınır dışı edilmesini istediler. Müşriklerin bu isteğini daha önceden gönülleri alınan saray çevresi de desteklemekteydi. Fakat kral Hz. Peygamberin amca çocuğu Cafer'in Hz. Peygamberin örnek yaşantısına ahlaki özelliklerine ilişkin bu sözlerini dinleyince müşriklerin teklifini şiddetle reddedecekti; Hz. Cafer peygamberimizi şöyle anlatır: "Ey kral! Allah aramızdan birini seçip de onu kendi elçisi olarak gönderene dek biz cahillerdendik. Putlara tapardık, şehvetimize esir olup çirkin günahlar işledik. Zayıflara zulmeder, her türlü ahlaksızlığı mubah görürdük. Onun bütün faziletini, dürüstlüğünü, iffetini ta baştan beri görüyor ve biliyorduk. O bize diğer insanlara kötülük yapmaktan çekinmeyi, yalnızca tek olan Allah'a ibadet etmeyi, yoksula yardım etmeyi, oruç tutmayı ve her çeşit güzel ameller işlemeyi "emanete riayet etmeyi" öğretti, " Ahlaki özellikleri, hasımları tarafından bile tasdik edilen bir şahsın muvaffak olmaması mümkün değildir. Hz. Peygamber'in Heraklius'a gönderdiği mektupta durumun genel bir değerlendirmesini yapmak için Mekkelilerden Ebu Sufyanı çağırır ve ahlaki özelliklerini öğrenir ve şu sözü söyler: "Eğer bu söyledikleriniz doğru ise şu benim ayağımın altındaki topraklar da yakında onun olacaktır. Ben bu sıralarda bir peygamberin ortaya çıkacağını biliyordum. Fakat sizden olacağını zannetmiyordum. Eğer ona ulaşabileceğimi bilseydim, kendisiyle karşılaşmak için bütün güçlüklerle katlanırdım. Eğer yanında olsaydım, ayaklarını yıkardım. Der. " Bütün bunlardan anlaşılın şudur ki ahlaki özellikleri üst seviyede tekâmül etmiş fertlerin dünya sahnesinde istedikleri yeri almamaları mümkün değildir. Bu sıfatlara sahip olduğumuzda diğer toplumların fertleri de bizim hayat tarzımızı taklit edeceklerdir. Emniyetin açamadığı hiçbir kilitli kapı yoktur. Çözemediği problem de nadirdir. Bkz. İbn Hişam, es-Sire, 1/344; İbn Kesir Ebu'l-Fida, el-Bidaye ve'n-Nihaye, III/66-70; Buhari, "Bedu'l-Vahy" 6.

⁶⁶ Hz. Peygamber (s.a.v.) ilk vahiyle muhatap oluşunda Hz. Hatice'nin dikkat çektiği temel argüman ahlaki özellikleridir. Bkz. Buhari, "Bed'u'l-Vahiy", 3.

⁶⁷ Köylü, Küresel Ahlak, s. 200.

“Güvenli ve her açıdan huzurlu⁶⁸” beldeyi örnek olarak verir. Güvenlik probleminin ekonomik dolaşımına katkı sağlayacağı muhakkaktır. Hz. Peygamber (s.a.v.)’in realite olarak gösterdiği toplumun ayırıcı ve görünür özelliği de korkunun olmayıp ve güvenin olduğu toplumdur⁶⁹.

Günümüz toplumları arasında güven artırıcı önlemleri alma ve arttırmada takip edilecek yolda Hz. Nuh’un evrensel mesajının katkı sağlayacağı gözden uzak tutulmamalıdır. Güven bunalımı çağdaş dünyanın en önemli sorunlarından birisidir.

Bütün insanlık her bakımdan büyük kaygılar ve alışıldan farklı bunalımlarla yüz yüze gelmiştir. Güvenli bir toplumun inşasında bütün inanç guruplarının Hz. Nuh’un evrensel mesajının rehberliğine ihtiyaçları vardır. Woody Allen “Hiçbir şeyden beklentim yok. Ama tam güvenlik isterdim; otomobilde de, trende de, uçakta da, gemide de” derken “Risk toplumunu” “Güven toplumuna” dönüştürmenin küresel düzlemde önemine dikkat çeker⁷⁰.

Her 3 saniyede bir haneye hırsızlık kastıyla tecavüz, her 4 buçuk saniyede kapkaççılık, her 15 saniyede bir hırsızlık, her 23 saniyede şiddet, her 25 saniyede oto hırsızlığı, her 37 saniyede şiddet düzeyi yüksek saldırı, her 1 buçuk dakikada soygun, her 5 buçuk dakikada bir öldürme olayının⁷¹ olduğu bir dünyada Hz. Nuh’tan başlamak üzere peygamberlerin topluma mesajlarını sunarken niçin “Güven” unsurunu önceledikleri daha iyi anlaşılmalıdır.

Bunlar dünyanın acil olarak toplumsal yapıda inşasına yönelik esas hususun “Güven” olduğunu göstermektedir. Bu evrensel ilke Hz. Nuh’un yanı sıra hemen hemen bütün peygamberlerin ortak mesajının özünü aynı formda gelen ifadelerle şu şekilde oluşturur;

“..Nûh onlara şöyle demişti: “Hâla inkâr ve isyandan sakınmayacak mısınız? Bilin ki ben size gönderilmiş güvenilir bir elçiyim. Öyleyse Allah’a karşı gelmekten sakının da bana itaat edin. Bu hizmetten ötürü sizden hiçbir ücret istemiyorum. Benim ücretimi verecek olan, ancak Rabbülâlemîn’dir⁷².”

“...Hûd onlara şöyle dedi: “Hâlâ inkâr ve isyandan sakınmayacak mısınız? Bilin ki ben size gönderilmiş güvenilir bir elçiyim. Öyleyse Allah’a karşı gelmekten sakının da bana itaat edin. Bu hizmetten ötürü sizden hiç bir ücret istemiyorum. Benim ücretimi verecek olan ancak Rabbülâlemin’dir⁷³.”

⁶⁸ Nahl, 16/112.

⁶⁹ “...Yemin ederim ki Allah mutlaka bu dini hâkim kılacaktır. Öylesine ki, yalnız başına bir atlı, Allah’tan ve sürüsüne kurt saldırmamasından başka hiç bir şeyden endişe etmeksizin San’a’dan Hadramut’a kadar emniyetle gidecektir. Ne var ki, siz sabırsızlanıyorsunuz” Buhari, “Menakıb” 25 ; Ebu Davut, “Cihad” 97.

⁷⁰ Tan Zeki, “Toplumsal Krizler Nasıl ve Ne İle Çözülür” Hakses Aylık Dergi, Sayı: 550, Ekim, 2010, s. 34.

⁷¹ KURUCAN Ahmet, *Amerika’da Dindar Olmak*, Kaynak Yayınları, İzmir, 2007, s. 78.

⁷² Şuara, 26/106-109

⁷³ Şuara, 26/124-127.

“...Salih onlara şöyle dedi: “Hâlâ inkâr ve isyandan sakınmayacak mısınız? Bilin ki ben size gönderilmiş güvenilir bir elçiyim. Öyleyse Allah’a karşı gelmekten sakının da bana itaat edin. Bu hizmetten dolayı sizden hiçbir ücret istemiyorum. Benim ücretimi verecek olan ancak Rabbülâlemin’dir⁷⁴.”

“...Lût onlara şöyle dedi: “Hâlâ inkâr ve isyandan sakınmayacak mısınız? Bilin ki ben size gönderilmiş güvenilir bir elçiyim. Öyleyse Allah’a karşı gelmekten sakının da bana itaat edin. Bu hizmetten ötürü sizden hiç bir ücret istemiyorum. Benim ücretimi verecek olan ancak Rabbülalemindir⁷⁵.”

“Şuayb onlara şöyle dedi: “Hâlâ inkâr ve isyandan sakınmayacak mısınız? Ben size gönderilmiş güvenilir bir elçiyim! Öyleyse Allah’a karşı gelmekten sakının da bana itaat edin! Bu hizmetten ötürü sizden hiçbir ücret istemiyorum. Benim ücretimi verecek olan, ancak Rabbülâlemin’dir⁷⁶” denilerek toplumsal krizleri çözmeye kullanmamız gereken temel esasın güven olduğunun altı çizilir. Başta Hz. Nuh olmak üzere peygamberlerin getirdiği evrensel değerlerin insanlığın gönül dünyası ile buluşturulması ile mümkün görünmektedir.

TOPLUMU BİLGİLENDİRME SÜRECİNDE “SÜREKLİLİĞİN” ÖNEMİ

Günümüz dünyasında son on beş yılda üretilen bilginin ilk insandan günümüze üretilen bilgiye denk olduğu ifade edilir. Hz. Nuh (a.s.) toplumunu bilgilendirme süreci olarak Kur’an-ı Kerim şu bilgiyi verir. “Çok önce Biz Nûh’u halkına elçi olarak gönderdik. O da aralarında bin yıldan elli yıl eksik kaldı. Netice de onlar zulümlerine devam ederken tufan onları boğdu⁷⁷”. Kitab-ı Mukaddesdeki bilgi de şöyledir: “...Nuh tufandan sonra üç yüz elli yıl daha yaşadı. Toplam dokuz yüz elli yıl yaşadıkdan sonra öldü⁷⁸” denilerek asırları aşkın sürede gönderildiği toplumu ayakta tutma adına onları sürekli olarak ikaz etmiştir. Nuh süresinde Nuh (a.s.)’in gönderildiği toplumdan gördüğü negatif tavırlarından dolayı Allah’a şikâyet ederek⁷⁹ geçirdiği süreç şöyle anlatılır:

“Biz Nûh’u kendi toplumuna peygamber olarak gönderip; “Gayet acı bir azap başlarına gelip çatmadan önce halkını uyar!” dedik.

O da: “Ey benim halkım! Ben size gönderilen kesin bir uyarıcıyım. Şöyle ki: Sizin günahlarınızı affetsin ve sizi belirli bir vakte, yani ölüm anına kadar azap çektirmeksizin hayatta bıraksın. Çünkü Allah’ın takdir ettiği vâde gelince, asla ertelenmez. Keşke bunu bir bilseniz!

“Ya Rabbî!” dedi Nûh, “Ben halkımı gece gündüz dine dâvet ettim. Ama benim dâvetim, onların sadece daha çok uzaklaşmalarına yol açtı.”

⁷⁴ Şuara, 26/143.

⁷⁵ Şuara, 26/161-164.

⁷⁶ Şuara, 26/177-180.

⁷⁷ Ankebut, 29/14.

⁷⁸ Tekvin, 9/28-29.

⁷⁹ İBN KESİR, Ebu'l-Fidâ İsmail; *Tefsiru'l-Kur'âni'l-Azim*, İst. 1985, VIII/259.

Her ne zaman, onları bağıslaman için çağırıyordum, onlar parmaklarıyla kulaklarını tıkadılar. Esvaplarıyla örtündüler, direktler ve çok kibirlendiler.

Ben onları bu sefer yüksek sesle dâvet etmeye başladım. Daha sonra onları gâh açıkça çağırdım, gâh sesiz sedasız bir dâvet yönelttim, her türlü yolu denedim⁸⁰.”

H. Nuh (a.s.) toplumu bilgilendirmek için gönderildiğinde onları uyarı, onlar da yapılan uyarılara kulak asmamışlardır. Fakat mekân ve zaman gözetilmeden her mekân ve zamanda insanları bilgilendirme sürecine devam ediyordu. Bu adeta toplumu bilgi toplumu yapma adına “Seferberlik ilanı” anlamına geliyordu. “Kesintisiz bir bilgilendirme süreci” platformu oluşturulmazsa istenen netice elde edilemez. H. Nuh da şikâyet müracaatını yaptığı kapıdan cevap almıştı!

AZGINLIĞIN TUFAN/SU İLE CEZALANDIRILMASI

H. Nuh’un kavminin şahsında yapılan uyarı bütün insanlığa yapılan uyarıdır. Yukarıda ifade edildiği üzere “Tuğyanın” olduğu her yerde farklı formlarla “Tufan” hep olagelmıştır. Fakat evrensel mesajın aynı sürede dört defa tekrarladığı gibi: “...Var mı düşünen ve ibret alan⁸¹”.

H. Nuh gönderildiği toplumu şöyle uyarıyor: “Dedim ki onlara: “Rabbinizden af dileyiniz. Zira o gafurdur.” Mağfiret dileyin ki üzerinize bol bol yağmur indirsün. “Size mal ve evlat ihsan buyursun, size bahçeler, ırmaklar, su kanalları nasip etsin.” “Neden acaba siz, sizi tavidan tavıra yaratan Allah’ın büyüklüğünü kabul etmiyorsunuz?” Görmez misiniz ki Allah yedi kat göğü tam birbiri ile uyum içinde yarattı? Gökte ayı bir nûr, güneşi ise lâmba yaptı. Allah sizi yerden nebat bitirircesine bitirip yetiştirdi. Sonra sizi tekrar oraya gönderip, yine sizi oradan çıkaracaktır. Allah yeri size bir yaygı yaptı ki onun geniş yollarında yürüyorsunuz⁸².” Cenab-ı Hak; Nuh (a.s.) kavminin kendi kapısında yaptıkları negatif davranışlarının yanlışlıklarını “İtiraf” etmesini istemektedir. “İstiğfar” insanın kendisinin kusurlu olduğunun itirafıdır. Kendilerini hiç yoktan yaratan Allah’ın büyüklüğünü takdir edilmesini kulundan istemektedir. Bunlar yapılmadığı zaman rahmet ve hayat kaynağı olan su, zahmet ve azaba dönüşebiliyor. Tıpkı “Zahmetlere” kaynaklık eden ateş H. İbrahim için “Selamete/Rahmete” ilahi el sayesinde “...Ey ateş! Ağır ol! İbrahim’e karşı serin ol⁸³” şeklinde inkılâp edebiliyor.

Cenab-ı Hak, H. Nuh kavmine “...Mağfiret dileyin ki üzerinize bol bol yağmur indirsün. Size mal ve evlat ihsan buyursun, size bahçeler, ırmaklar, su kanalları nasip etsin...”⁸⁴ diyerek onlara kurtuluş yollarını gösterirken, onlar “İstiğ-

⁸⁰ Nuh, 1-10.

⁸¹ Kamer, 54/17, 22, 32, 40.

⁸² Nuh, 71/10-20.

⁸³ Enbiya, 21/69.

⁸⁴ Nuh, 71/11-12.

far” etmeyerek sûnenin başında ifade edildiği üzere “...Gayet acı bir azap başlarına gelip çattı...⁸⁵” İtibıyla karşılaştılar. Bu da onlar için çıkmaz bir yol oldu. Günümüz insanına da aynı “Acı azapla” karşılaşmaması için “Çıkış kapısı” olarak gösterilmektedir.

Hatta Hz. Ömer (r.a.) kıtlık sebebiyle yağmur duasına çıktığında istiğfar etmekle yetinmiş. Etraftan;“Yağmur için dua etmediniz?” diye sorulunca:“Ben semanın yağmur gelen kapılarına vurdum⁸⁶” buyurmuş, sonra da ““...Mağfiret dileyin ki Allah üzerinize bol bol yağmur indirsın.⁸⁷” Ayetini okudu. Hasan-ı el-Basri'nin meclisinde bir şahıs kuraklıktan şikâyet etti. O da “İstiğfar et” dedi. Başka biri mali sıkıntılardan, bir diğeri çocuğunun olmadığından, birisi arazisinin verimsizliğinden dertlenince, onlara da aynı şeyi söyledi. Etrafindakiler bunu garipseyince o, şu ayetleri okudu⁸⁸:” “Rabbinizden af dileyiniz. Zira o gafurdur.” Mağfiret dileyin ki üzerinize bol bol yağmur indirsın. “Size mal ve evlat ih-san buyursun, size bahçeler, ırmaklar, su kanalları nasip etsin⁸⁹.” Yağmur duasına çıkıldığında bu ayetin okunmasının müstehap olduğu ifade edilir⁹⁰. İstiğfar etmeyecekleri için gayri Müslimlerin götürülmesi uygun görülmemiştir. İstiğfar etmeyerek kuruyan kalplerle, kuruyan topraklara yağmur gönderilmez. Allah “Kim de benim uyarıcı mesajlarımdan yüz çevirirse, iyi bilsin ki onun hayat alanı daraldıkça daralacak...⁹¹” diyerek hayatın bütün boyutları ile insanların kriz ve kaoslardan çıkmasının Allah'ı “Hayatın merkezine” koymaktan geçtiği anlatılır.

Bu durum Hz. Hud (a.s.)'in dilinde şöyle ifade edilir:” “Ey halkım! Haydi, Rabbinizden af dileyin, sonra ona tövbe edin, O'na dönün ki gökten size bol bol yağmur göndersin, gücünüze güç katsın, n'olur, yüz çevirip suçlu duruma düşmeyin!⁹²” diyerek sema- yer ilişkisinin dengeli bir şekilde götürülmesine “Ayar çekilmekte”, yoksa neticede kaybeden insan olmaktadır. Hâlbuki Cenab-ı Hak- kın dediği gibi:”Oysaki eğer bu ülkelerin insanları inansalar ve sorumlu hareket etselerdi, onlara göklerin ve yerin bereketini ardına kadar açardık, fakat yalanladılar. Bunun üzerine biz de yaptıklarından dolayı onları kısıkıvrak yakaladık⁹³” uyarısına kulak asmayıp inkârda direnenler Nuh kavminin akıbeti ile karşılaşır- lar.

Cenab-ı Hak tarihi süreçte geçen bütün topluluklara uymaları gereken ikazı şöyle yapıyor: ”Eğer onlar Tevrat'ı, İncil'i ve Rab'leri tarafından kendilerine indi-

⁸⁵ Nuh, 71/1-2.

⁸⁶ ez-ZEMAHŞERÎ, Ebu'l-Kâsım, Carullah Mahmud b. Ömer; *el-Keşşâf an Hakâiki't-Te'vil ve 'Uyûni'l- Akâvil fi Vucûhi't-Te'vil*, Daru'l-Ma'rife, Beyrut, 1985, IV/162.

⁸⁷ Bkz. Nuh, 71/10-12.

⁸⁸ el-BURSEVÎ, İsmail Hakkı; *Tefsiru Ruh'i'l-Beyân*, Eser Neşriyat, İst. 1389, X/177.

⁸⁹ Nuh, 71/10-12.

⁹⁰ İbn Kesir, Tefsir, VIII/259.

⁹¹ Taha, 20/124.

⁹² Hud, 11/52

⁹³ A'raf, 7/96

rilen Kur'ân'ın hükümlerini hakkıyla yerine getirselerdi, muhakkak ki yukarıdan yağmur gibi yağın ve yerden biten nimetler içinde kalır, onlardan yerlerdi...⁹⁴” diyerek semanın nimetlerinden istifade etmenin, rahmetin sağanaklığından kazanmanın yolu, “İstiğfarın” farklı şekillerde yapılması ile mümkündür. Yerden yükselen “İstiğfar” semadan “İstiska”/ yağmur ile karşılık bulacaktır. Yerde meydana gelen “İstiğfar kuraklığı” karşılığını “Yağmursuzlukla” gösterecektir. Hatta ayette geöen “Midrar” kelimesi hem sağanak yağmur anlamına geldiği hem de mecaz olarak “İnci” manasına gelen “Durri” ile aynı köke⁹⁵ aidiyeti dikkate alındığında insanın dahil olmadan hazırlanmış olan her değerli ve etkili Şeye de delalet eder⁹⁶.

Dünyamızın karşı karşıya geldiği en önemli sorunlardan biri de temiz su meselesidir. Dünyamız hâlihazırda su kaynaklarının yarısını kaybetmiş durumdadır. Her ne kadar gezegenin çoğu su olsa da, dünyadaki kullanılabilir su miktarı sadece % 3 civarındadır. Temiz suyun çoğu da buzullar ve buz dağları içerisinde bloke edildiğinde insanın kullanım alanı dışındadır. Dünya nüfusunun bir çeyreği ya da diğer bir ifadeyle 1,5 milyar insan, içilebilir sudan mahrumdur. Küresel bağlamda gelecek 25 sene içerisinde temiz su kullanımından yarısı, üç milyar insan yeterli suya ulaşamayacaktır⁹⁷ şeklinde yapılan öngörülerde esas sorunun kalbini gösteren metafizik ve manevi boyutu hep hayatın dışına itilmektedir. Cehab-ı Hak: “Biz gökten belirlediğimiz bir ölçüye göre su indirir ve onu yerde dinlendiririz. Ama dilersek onu yerden gidermeye de kadiriz⁹⁸” diyerek su krizinin insanlık tarihi boyunca yaşanmayacağını, günümüz dünyasında yaşıyorsa bunun sebebinin Allah-insan ilişkisinin sağlıklı bir zeminde yürümesi ve yürütülmesidir. Nuh süresinde günümüz insanına anlatılan husus; insanların kendi kudretleri ile bu dünyaya gelmedikleri gibi, kendi kudretleri ile de su nimetine sahip olmuyorlar, olamıyorlar. Ayette geötiği üzere “Kadir” olan sadece Allah'tır. Esas olan bütün insanlık bir araya da gelse “Bir bardak suyu”, “Bir avuç toprağı” veya bir “Balon dolusu” havayı yaratma kudretine sahip olmayışlarının farkında olup, olmamalarıdır. Biz kâdir değil, takdir edilmiş varlıklarız. Bizi takdir eden Kadir, bize bütün nimetleri de takdir eder. Onun takdirine razı olmayanlar “Tekdire”/Azara uğrarlar.

Yine Zümer süresinde: “Görmüyor musun ki Allah gökten bir su indirir de onu yerdeki birtakım kaynaklara sevk edip depolar. Sonra da onunla rengârenk çeşit çeşit ekinler çıkarır. Daha sonra onlar kurur, sen onu sararmış vaziyette

⁹⁴ Maide, 5/66.

⁹⁵ Bkz. “D-R-R” Maddesi, el-İSBAHÂNİ er-Rağıb Ebu'l-Hüseyn b. Muhammed; *el-Müfredât fı Garib'il-Kur'ân*, Kahraman Yayınları, İst. 1986, s. 240.

⁹⁶ İSLAMOĞLU Mustafa, Hayat Kitabı Kur'an Gerekçeli Meal-Tefsir, s. 409.

⁹⁷ Köylü, Küresel Ahlak, s. 144.

⁹⁸ Mü'minun, 23/18; Ayette geöen “eskennâhu” yağmur sularının durgunlaştırılmasını ve yerde dinlendirilmesini ifade eder. Yağmur suları toprak tarafından yavaş yavaş emilerek dibe iner. Eğer böyle olmayıp birden inseydi veya sel halinde akıp gitseydi hem büyük zararlara sebep olur, hem de canlılar, yağmurun hayat veren faydalarından mahrum kalırlardı. Bkz. YILDIRIM Suat, *Kur'an-ı Hakîm ve Açıklamalı Meali*, İst. 1998, s. 342.

görürsün. Sonra da onu kuru bir kırıntı yapar. Elbette bunda aklı selim sahibi olanların alacağı ibretler vardır⁹⁹. Dikkat etmeli ki yağmur, bütün kâinat içinde, milyonlarca yıldız arasında yalnız dünyada mevcuttur. Bu su olmasaydı, hayat düşünülemezdi. Bu büyük nimet elbette tesadüfî değildir¹⁰⁰. İnsanlar Allah'ı unutup Allah da insana nimeti vermedi¹⁰¹. Yoksa Allah'ı hayatlarının merkezine yerleştirenleri Allah da en güzel nimetle nimetlendirir¹⁰².

PUTA TAPMANIN TOPLUMDA İLK OLARAK ORTAYA ÇIKMASI

Bütün peygamberlerin ortak gayelerinden biri de Allah'ın dininin hayata taşınmasıdır. Çünkü hayatın merkezinde Allah olmayanca insanlar kendi tapacakları ilahları kendileri yaparlar. Hz. Nuh (a.s.)'in kavminin bir başka özelliği de yeryüzünde puta tapıcılığın ilk ortaya çıkaran topluluk olmalarıdır¹⁰³. Bunu son derece samimi duygularla yapmışlardır. Bu da toplumda hizmet eden salih olan kişilerin hatıralarının yaşatılması ve hizmetlerinin unutulmaması için önce resimlerinin sonra da heykellerinin yapılması düşüncesi şeytan tarafından ortaya atılmıştır. Fakat bu husustaki bilgi¹⁰⁴, yani ilk defa niçin yapıldığı ortadan kaybolunca mabud haline getirildi. Son derece masumane görünen bu fikir tarih boyunca puta tapıcılığa sebebiyet vermiştir¹⁰⁵. Yerleşen kötü bir adet veya alışkanlığı tıpkı eski çiviler gibi söküp atmak zordur. Hakikati topluma yerleştirmek ve yaymak için nasıl Peygamberler üstün gayret sarf etmişlerse, statükoyu korumak için de aynı şekilde bazen daha fazla direnç göstermişlerdir. Nuh sûresinde bu durum şöyle anlatılır:

Nûh: "Ya Rabbî!" dedi, "Sen de biliyorsun ki onlar bana isyan ettiler; servet ve evladının çokluğunun kendi zararını artırdığı kimselere uydular. Büyük hîle ve tuzaklar kurdular.

"Sakın tanrılarınızdan vazgeçmeyin, Vedd, Suva, Yegûs, Yeûk ve Nesr'i, bunlardan hiçbirini bırakmayın!" dediler. Böylece onlar birçok insanı şaşkırttılar. Madem ki öyle yaptılar,

⁹⁹ Zümer, 39/21.

¹⁰⁰ Yıldırım, Kur'an-ı Kerim Meali, s. 342.

¹⁰¹ Secde, 32/14.

¹⁰² Abese, 80/24-32.

¹⁰³ Abbas (r.a.)'dan: "Nuh'un kavminde mevcut olan putlar bilhale Araplara da intikal etmiştir: Vedd adlı put, Devmetü'l-Cendel'de Kelb kabilesinin putudur. Suvâ' ise Huzeyl'in putu, Yeğûs ise Murâd kabilesinin putudur ki daha sonra o, Curf mevkiinde Sebe'nin yanında bulunan Gutayfoğulları'nın putu oldu. Yeûk'a gelince o, Hemedan'ın putudur. Nesr ise Zîkelâ ailesi olan Himyer'in putudur. Aslında bunlar Nuh kavminden salih kişilerin isimleridir. Onlar öldükleri zaman, şeytan bunların kavmine gelip onların hatıralarına putlarının, oturdukları yerlerde dikilmesini ve bu putlara da onların isimlerinin verilmesini iğva etti, şeytanın bu isteğini yerine getirdiler. Onlar ölünceye dek bu putlara tapılmadı. Sonra halkın bu hususta bildikleri unutulunca tapmaya başladılar.

Buhari, "Kitabu Tefsiri'l-Kur'an" 71.

¹⁰⁴ Buhari, "Kitabu Tefsiri'l-Kur'an", 71.

¹⁰⁵ et-TABERÎ, Câmiu'l-Beyan XXIX/98; el-KURTUBÎ, Ebu Abdillâh Muhammed b. Ahmed el-Ensârî; *el-Câmi' Li Ahkami'l-Kur'ân*, Daru'l-Fikr, Beyrut, 1985, XVII/307-308; el-ÂLUSÎ Ruhu'l-Meâni, XXIX/96-97.

Sen de bu zalimlerin şaşkınlığını artır ya Rabbî!”

Hâsılı, birçok suçları sebebiyle suda boğuldular ve cehenneme tıkdıldılar! Allah'a karşı, kendilerine yardım edecek bir tek yardımcı bile bulamadılar.

Nûh: “Ya Rabbî!” dedi, “yeryüzünde dolaşan bir tek kâfir bile bırakma!” “Zira bırakırsan onlar Senin kullarını, Senin yolundan saptırırlar ve sadece kendileri gibi kâfir, ahlâksız çocuklar dünyaya getirip yetiştirirler¹⁰⁶.”

Hz. Nûh (a.s.)'in hayata taşıdığı istediği temel husus sağlıklı bir Allah inancıdır. Bu da ““Ey benim halkım! Ben size gönderilen kesin bir uyarıcıyım. Şöyle ki: Yalnız Allah'a ibadet edin...¹⁰⁷” şeklinde ifade edilir. Çünkü toplumdaki sağlıklı olmayan bir inancın insanları başka arayışlara götüreceği “Hayatın boşluk kabul etmediği” bir vakıdır. Fetret dönemleri hep toplumların farklı arayışlara girdiği ve çoğu zaman toplumların saplantılara gömüldüğü dönemler olagelmıştır. Din toplumda bir üst kimlik olarak kabul görmezse başka kimliklerin devreye girmesi anlamına gelir ki bu da toplumu bir arada tutmaya güç yetirmez. Din toplumun bütün olarak hareket etmesini temin eden bir reflekstir. Bu refleks aşındırılırsa toplumun çıkmaz yolda olduğu, geçmişte “Hâsılı, birçok suçları sebebiyle suda boğuldular ve cehenneme tıkdıldılar! Allah'a karşı, kendilerine yardım edecek bir tek yardımcı bile bulamadılar¹⁰⁸.” Şeklinde tarihe malzeme oldular. Günümüzde karşı karşıya kalınan problemlerin çözümsüzlüğe girdiği durumlarda önümüzde bizi sahil-i selamete çıkaracak olan Hz. Nuh'un evrensel mesajlarıdır. Tıpkı günümüz insanını da kurtuluşa erdirmek için gemiye davet ettiği gibi... Geçmişte putları mabut edinenlere karşın günümüzde “Baksana şu kendi heva ve heveslerini tanrı edinen kimseye¹⁰⁹!” şeklinde tezahür ediyor. Çünkü heva ve şehvet, gözü kör, kulağı sağır, kalbi duygusuz eder. O kimse bilgin de olsa, ilmüne rağmen hakkı duymaz olur. Nitekim filozofların ve dünya menfaatlerine düşkün din bilginlerinin birçoğu böyle olmuştur¹¹⁰. Putlar sadece form olarak değişti. İnsanlar tarih boyunca hiç putsuz bırakılmadı ki!

Günümüzde duygularının esiri olan bu portreleri görmek her zaman mümkündür. Bir başka ayette “Kendi düşüncelerini putlaştıranlara bakın! Onca ilmüne rağmen Allah'ın şaşırttığı kulağını ve kalbini mühürleyip gözünde perde çektiği şu adama bakın!¹¹¹” Diyerek nelerin nasıl put haline getirildiğine dikkat çer.

HZ. NUH'UN BÜTÜN İNSANLIĞI GEMİYE DAVETİ

Manevi değerlerden arındırılmaya ve yalıtılmaya çalışılan bir dünyanın inşasında insanların peygamberlerin rehberliğine her zamankinden daha çok ih-

¹⁰⁶ Nuh, 71/21-27.

¹⁰⁷ Nuh, 71/1-2.

¹⁰⁸ Nuh, 71/25.

¹⁰⁹ Furkan, 25/43.

¹¹⁰ Yıldırım, Kur'an-ı Kerim Meali, s. 500.

¹¹¹ Casiye, 45/23.

tiyacı vardır. Çünkü bugün insanların karşı karşıya kaldığı problemler insan sayınsıcadır. Ahlaki değerlerin pörsümeye yüz tuttuğu yer kürede peygamberlerin mesajlarının insanlığın gündemini işgal etmesi halinde daha mutlu, mesut ve sağlıklı bir dünya kurulacağı muhakkaktır. Çünkü içinde bulunulan süreç itibarıyla çok sağlıklı bir gidişat yok gibidir. İçinde yaşanan yer küreyi birkaç defa toptan imha edecek bir silahlanma yarışına girdiği bir dünyanın sağlıklı ve ahlaklı beyinler tarafından yönetildiği söylenemez¹¹². Hemcinsini yaşatmaya değil, yok etmeye yönelik bir fikrin malul olduğu izahtan varestedir. Cenab-ı Hakkın, yaşlı dünyamızın ilk gününden günümüze kadar gönderdiği ilahi metinlerin temel gayesi insanların saadetini temindir. Bu da insanların nasıl ortadan kaldırılacağı ile değil, nasıl yaşatılacağı ile mümkündür. Muhammed Hamidullah'ın "Hz. Peygamber (s.a.v.)'in yaptığı savaşlarda düşman saflarında meydana gelen kayıp 250'ye yakın kişinin öldürülmesine mal olmuştur. Müslümanların kaybı, on yıllık bir dönemde ortalama ayda bir şehittir. İnsan hayatına verilen bu değer, insanlık tarihinde eşsizdir"¹¹³ derken günümüz dünyası Peygamberlerin alternatifi olmayan evrensel mesajlarının yeniden güncelleştirilerek gündeme alınması gerektiğini gösteriyor. Bu bağlamda bütün semavi din mensuplarının üzerinde düşünmesi gereken mesajların başında da Hz. Nuh'un mesajı gelmektedir.

Bütün insanların ortaklaşa paylaştığı yer kürede tek tek kişileri ilgilendiren problemlerin değil bütününü ilgilendiren problemlere odaklanmak gerekir. Çünkü din dışı görüşlerin yayıldığı küresel bir alan mevcut ve küresel bakış açısı da oldukça akışkandır¹¹⁴. Bu akışkanlığın önüne geçmede veya en azından rehabilite etmede peygamber mesajlarının mana yüklü farklı bir misyon ifa edeceği muhakkaktır.

Nuh süresi Hz. Nuh (a.s.)'in bütün inananları gemiye daveti ile şöyle biter: "Ya Rabbî beni, annemi, babamı ve evime mümin olarak girenleri, erkek ve kadın bütün müminleri affeyle. O zalimleri ise, daha da beter eyle, daha da perişan eyle!"¹¹⁵ Ayette "Beyti" "Evime" diye tercüme edilen ifade "Gemime" şeklinde ifade eden de olmuştur¹¹⁶. Günümüz insanın problemleri çözmede önüne açılan bütün kapıların kapandığı bir dönemde Hz. Nuh (a.s.)'in gemisine binmeye ihtiyaç vardır. Yeryüzünü zalimlerin zulmünden korumak için sığınağımız Hz. Nuh ve mesajı olsa gerektir. Hz. Nuh kıyamete kadar ve onun izini süreceklere bir dua formu vererek Allah ile olan ilişkilerin boyutuna dikkat çekmektedir...

¹¹² Bkz. BULAÇ Ali, *Din ve Modernizm*, Endülüs Yayınları, İst. 1991, s. 12.

¹¹³ HAMİDULLAH Muhammed, *Hz. Peygamberin Savaşları*, İst. T.y., s.12-13.

¹¹⁴ Çağımızın Ahlak Bunalımı Ve Çözüm Arayışları, s. 455.

¹¹⁵ Nuh, 71/28.

¹¹⁶ Kurtubi, *Camii'l-Ahkam*, XVIII/314.

SONUÇ

İnsanlık tarihine baktığımızda M.Ö. 4000 yıllarında yaşadığı düşünölen bir peygamberin hem gemisinin hem de evrensel mesajının günümüz insanlarına çok canlı portrelerle anlatılması, bunun insanlığa vereceğı çok şeyi olduğı anlamına gelir. Çünkü tarih boyunca sırf insanlığın elinden tutmak ve onlara çıkış yolları göstermek için gönderilen ilahi metinler toplumu sahil-i selamete ulaştırmayı başarmışlardır. Fakat ne zaman ki insanlar “Kulaklarını tıkayıp” “Gözlerini kapayıp” “Sırt dönmüşlerse” farklı formlarda beliren felaketlerle karşılaşmışlardır. Günümüzde halen Hz. Nuh’un “İzini” arıyor ve kurtarıcı bir el olarak himmet bekliyorsak insanlığın başka “Binecek gemisinin” ve “Gidecek kapısının” olmadığı anlamına gelmektedir.

Günümüz insanın Hz. Nuh’un gemisinin yanı sıra getirdiğı evrensel mesajına her zamankinden daha çok ihtiyacı vardır. Çünkü peygamberlerin bıraktığı evrensel miras Allah’ın kendileri ile yeryüzünü ışıklandırdığı vahiydir. Vahyin altın tayflarına insanlığın özellikle ahlaki değerlerini yitirdiğı bir dünyada daha çok ihtiyaç vardır. Getirdiğı vahyi göz ardı ederek sadece arkeolojik araştırmalarla iktifa etmek, Hz. Peygamber (s.a.v.)’in cübbesi veya sakalı şerif ile iktifa etmek gibi olsa gerektir. Bunlar olmasın demiyorum. Fakat bunlara ruh veren bunların insanlığa getirdiğı mesajdır. Bizi cennete taşıyacak olan da peygamberlerin getirdiğı solmaz vahiydir. Vahiyden başka her şeyin eskimesi, bozulması, solması, kaybolması mümkündür.

Hz. Nuh’un lokal olan mesajın evrensel forma dönüşerek getirdiğı mesaj sayesinde toplumu sahil-i selamete taşımak mümkündür. Yoksa insanlığın başka kapılara gitmesinin sorumlusu kendileri değil, mesajı yeni form ve normlarla sunamayanlarda görmek ve aramak lazımdır.

Değişik zamanlarda Hz. Nuh’un gemisinin izini arayanlara bir de Hz. Nuh’un getirdiğı mesajın hatırlatılması gerekir ki, asıl maksat kaybolmasın. Yahudilik, Hıristiyanlık ve İslam müntesiplerinin kendilerini bulacağı ve ifade edebileceğı ortak nokta Hz. Nuh’tur. Tevrat’ın “Yaratılış”, “Krallar” ve “İşaya” bölümlerinde, İncil’in “Matta”, “Luka”, “Petrus’un İkinci Mektubu”nda ve Kur’an-ı Kerim’in, A’raf, Nuh, Ankebut, Hud, Mü’minun, Şuara surelerinde insanlığın “Ortak mesajını” anlatan enstantanelere rastlamak mümkündür. Bu da gösteriyor ki Hz. Nuh’un getirdiğı mesajın bütün insanlığa sunulması mümkündür.

Hz. Nuh’un akılları hayrette bırakacak “Ömürlük mücadelesi” nde insanlara Allah’ı anlatma ve Kutsalı hayatın merkezine oturtma adına günümüz insanının alacağı dersler vardır.

Kaynaklar:

- » ACAR, Abdullah, *Bir İctihat Kaynağı Olarak Kur’an Kıssaları*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi, Konya, 2005.
- » el-ÂLUSİ Ebu’l-Fadl Şihâbuddin; *Ruhu’l-Meâni fi Tefsiri’l-Kur’âni’l-Azîm ve’s-Sebi’l-Mesâni*, Dâru’l-Fikr, Beyrut, 1985.
- » ATEŞ, Süleyman, *Kur’an’da Peygamberler*, İst. 2002.
- » BEDİR Ahmet, *Tevhidin Yurdu Kur’an-ı Kerim Atlası*, Kaynak Yayınları, İst. 2009.

- » el-BUHÂRÎ, Ebu Abdillâh Muhammed b. İbrahim; *Sahihu'l-Buhârî*, Mısır, 1212.
- » BULAÇ, Ali, *Din ve Modernizm*, Endülüs Yayınları, İst. 1991.
- » el-BURSEVÎ, İsmail Hakkı; *Tefsiru Ruhî'l-Beyân*, Eser Neşriyat, İst. 1389.
- » ÇAĞIMIZIN AHLAK BUNALIMI VE ÇÖZÜM ARAYIŞLARI, Tartışmalı İlimi Toplantılar Dizisi, Ensar Neşriyat, İst. 2009.
- » ÇİMEN, Abdullah Emin, “*Hız Nuh'un Yaşam Süresi Meselesi*”, II. Uluslar arası Ağrı Dağı Ve Nuh'un Gemisi Sempozyumu, Editör Oktay BELLİ, İst. 2009.
- » *Niçin Helak Oldular*, Akademi Yayınları, İst. 2008.
- » DARTMA, Bahattin, “*Nuh Tufanının Zamanı Ve Zeminini*”, II. Uluslar arası Ağrı Dağı Ve Nuh'un Gemisi Sempozyumu, Editör Oktay BELLİ, İst. 2009.
- » *Kur'an ve Arkeoloji*, Pınar Yayınları, İst. 2005.
- » *Dini Tarihi Ve Arkeolojik Veriler Bağlamında NUH TUFANI*, Rağbet Yayınları, İst. 2005.
- » EBU DAVUD, Süleyman İbnü'l-Esas; *es-Sünen*, Beyrut 1980.
- » ELMAL'LI, Muhammed Hamdi Yazır; *Hak Dini Kur'an Dili*, Eser Neşriyat, İst. 1986.
- » GÜNGÖR, Erol, *Ahlak Psikolojisi ve Sosyal Ahlak*, Ötügen Yayınları, İst. 1995.
- » HAMİDULLAH Muhammed, *Hız Peygamberin Savaşları*, İst. T.y.
- » HARMAN Ömer Faruk, “*Nuh*” Maddesi, DİA. İst. 2007.
- » HÂKİM Ebu Abdillâh Muhammed b. Abdillâh; *Müstedrek 'Ale's-Sahihayn fi'l-Hadis*, Beyrut, 1990.
- » İBN HİŞAM, Ebu Muhammed Abdulmelik; *es-Siretu'n-Nebeviyye*, Beyrut, 1990.
- » İBN KESİR, Ebu'l-Fidâ İsmail; *Tefsiru'l-Kur'ânî'l-Azim*, İst. 1985.
- » *el-Bidâye Ve'n-Nihâye*, Beyrut, 1990.
- » el-İSBAHÂNİ er-Rağib Ebu'l-Hüseyin b. Muhammed; *el-Müfredât fi Garibi'l-Kur'an*, Kahraman Yayınları, İst. 1986.
- » İSLAMOĞLU, Mustafa, *Hayat Kitabı Kur'an Gereğçeli Meal-Tefsir*, Düşün Yayıncılık, İst. 2008
- » KILIÇ, Sadık, “*Tarih Felsefesi Açısından Kıssalar*”, I. Kur'an Sempozyumu, 1-3 Nisan 1994, Bilgi Vakfı, Ank. 1994.
- » KİTAB-I MUKADDES, (Tevrat ve İncil) İst. 1976.
- » KURUCAN Ahmet, *Amerika'da Dindar Olmak*, Kaynak Yayınları, İzmir, 2007.
- » el-KURTUBÎ, Ebu Abdillâh Muhammed b. Ahmed el-Ensârî; *el-Câmi' Li Ahkami'l-Kur'an*, Daru'l-Fikr, Beyrut, 1985.
- » KÖKSAL, Muhammed Asım, *Peygamberler Tarihi*, TDV yayınları, Ank. 1992.
- » KÖYLÜ, Mustafa, *Küresel Ahlak Eğitimi*, Dem Yayınları, İst. 2006.
- » MEVDUDİ, Ebu'l-Ala, *Tarih Boyunca Tevhid Mücadelesi ve Hz.. Peygamberin Hayatı*, Trc. Ahmet Asrar, İst. 1992.
- » MALİK, b. Enes; *el-Muvatta*, Thk. M. Fuad Abdulbâki, Mısır, 1985.
- » MÜSLİM, Ebu'l-Huseyn Müslim b. el-Haccac el-Kuşeyri; *Sahihu Muslim*, İst. 1985.
- » MUVATTA, Bkz. Malik b. Enes.
- » en-NECCAR, Abdulvehhab *Kasasu'l-Enbiya*, Beyrut, 1990.
- » en-NESÂİ, Ebu Abdirrahman b. Şuayb; *es-Sünen*, Thk. Abdulfettah Ebu Gudde, Beyrut, 1992.
- » en-NİŞÂBURÎ, Ebu'l-Hasan Ali b. Ahmed el-Vâhidi; *Esbabu'n-Nüzul*, Beyrut, 1986.
- » ÖZSOY, Ömer, *Sünnetullah, Bir Kur'an İfadesinin Kavramlaşması*, Fecr yayınları, Ank. 1994.
- » PAZARBAŞI, Erdoğan, *Kur'an Ve Medeniyet, Doğuşu-Gelişimi-Çöküşü*, Pınar Yayınları, İst. 1996.
- » es-SA'LEBÎ, Ebu İshak Ahmed b. Muhammed b. İbrahim, *Kasasu'l-Enbiya*, (Arâisu'l-Mecâlis) Beyrut, 1991.
- » SIDDIKÎ Mazharuddin, *Kur'an'da Tarih Kavramı*, Trc. Süleyman KALKAN, Pınar Yayınları, İst. 1982.
- » ŞA'BAN, Zekiyuddin, *İslam Hukuk İliminin Esasları*, Trc. İbrahim Kâfi DÖNMEZ, TDV Yayınları, Ank. 2006.
- » ŞENGÜL, İdris, *Kur'an Kıssaları Üzerine*, Işık Yayınları, İzmir, 1994.
- » TABBÂRE Afif Abdulfettah, *Ma'l-Enbiya fi'l-Kur'ânî'l-Kerîm*, Beyrut, 1985.
- » et-TABERÎ, Ebu Ca'fer Muhammed b. Cerir; *Câmiu'l-Beyan fi Tefsiri'l-Kur'an*(ofset, Baskı) Beyrut, 1988.
- » TAN, Zeki, “*Bütün İnanç Guruplarının Ortak Teolojik Mirası Olarak Hz. Nuh'un Evrensel Mesajının Bir Arada Yaşamaya Katkıları*” I. Uluslar Arası Aras Havzası Sempozyumu 05-08 Temmuz 2010, Kars/Kağızman, Yayınlanmamış Sempozyum Tebliği.

- » , “*Toplumsal Krizler Nasıl ve Ne İle Çözülür*” Hakses Aylık Dergi, Sayı: 550, Ekim, 2010.
- » et-TİRMİZİ, Ebu 'İsa Muhammed b. 'İsa; *el-Camiu's-Sahih*, (Thk. A. Muhammed Şakir), Mısır, 1985.
- » YILDIRIM, Suat, *Kur'an-ı Hakîm ve Açıklamalı Meali*, İst. 1998.
- » ez-ZEMAŞERİ, Ebu'l-Kâsım, Carullah Mahmud b. Ömer; *el-Keşşâf an Hakâiki't-Te'vilve 'Uyûni'l-Akâvil fî Vucûhi't-Te'vil*, Daru'l-Ma'rife, Beyrut, 1985.
- » ez-ZÜHEYLİ, Vehbe, *el-Kıssatu'l-Kur'âniyye*, Beyrut, 1995.